

# آگاهی، نگرش و عملکرد زنان شهر اردبیل

## در مورد خود آزمایی پستان

محمدی

بهروز دادخواه

### چکیده

**زمینه و هدف:** سرطان پستان مرگ و میر ناشی از سرطان در بین زنان است. میزان مرگ و میر این سرطان بطور مستقیم در ارتباط با مرحله بیماری در زمان اس و در صورت استفاده از روش غربالگری آگاهی نگرش و عملکرد زنان در مورد خود آزمایی پستان انجام شده است.

**روش کار:** در این بررسی و تحلیلی زن با روش گیری ای انتخاب شدند و آگاهی نگرش و عملکرد آنها در باره خود آزمایی پستان از طریق حضوری مورد بررسی قرار گرفت و اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی آنالیز گردید. آگاهی آنها از روش خود آزمایی پستان (%) بود و بین آگاهی وضعیت و سابقه پستان ارتباط آماری دار وجود داشت. % زنان اعتقاد به خود آزمایی پستان در شناسایی زودرس این سرطان داشتند. نگرش آنها نسبت بود آزمایی پستان (%) بود و بین آگاهی و نگرش ارتباط آماری دار وجود داشت. % از افراد تحت ون حداقل یکبار معاینه پستان را انجام داده بودند و عملکرد کلا آن در زمینه خود آزمایی (%) بود.

**گیری:** عواملی را که در افزایش پذیرش روشهای غربالگری شود با استفاده از تحقیقات این سرطان دارند شناسایی و این عوامل زنان استفاده از این روشهای ببره برداری شود.

**واژه های کلیدی:** خود آزمایی پستان، آگاهی نگرش، عملکرد

امروزه سرطان دومین مرگ و میر در سرتاسر جهان حساب آید و هر سال هزاران نفر را به کام آغاز [۱]. آن سرطان [۲] و در این انواع آن سرطان زنان را در طول زن خود به سرطان پستان

مواد و روش		شود [ ]. احتمال زنده‌ماندن در زمان سرطان پستان این آگاهی در موقع آن دارد [ ]. در مورد شیوع این بیماری در کشور ما آمار دقیقی موجود نیست ولی مطالعات انجام شده نشان داده شیوع بیماری از / % در سال / % در سال افزایش است. از یک بررسی اجمالی در سرطان دانشگاه تهران انجام شده است نشان ده در سال / % و در سال / % از کل های داده شده در این از نوع سرطان پستان بوده است [ ]. اگر چه های اخیر در زمینه بیولوژی در صدد روشن نمودن سرطان پستان [ ] اما هنوز راهی برای پیشگیری از این سرطان وجود ندارد و تشخیص زود هنگام همچنان زیر بنای نلاش های انجام شده درجهت از مرگ و میر از این را تشکیل دهد [ ]. اگر این سرطان زود تشخیص داده شود بیش از % مبتلایان درمان [ ]. بررسیها نیز نشان داده اند که استفاده از روش های غربالگری در شناخت و جداسازی موارد سرطان پستان ای از این سرطان در زمان ای سال شود [ ]. بنابراین در حال این بیماری راه مبارزه با آن است [ ]. برای سرطان در مراحل اولیه روش اصولی وجود دارد یکی توسط خود (خود آزمایش پستان)، دیگری و سوم و گرافی اشعه مری X است [ ]. خود آزمایش پستان ها از نظر اقتصادی و انسانی فواید بیشتری دو روش دیگر دارد ای انجام بوده و در همه راکه ون از بین زنان	
این پژوهش های پژوهش نفر بودند که استفاده از ای و گیری روش		است	
آگاهی، نگرش و عملکرد زنان اردبیل در مورد خود آزمایش پستان انجام با هدف آگاهی، نگرش و عملکرد زنان با هدف آگاهی، نگرش و عملکرد زنان اردبیل در مورد خود آزمایش پستان انجام .		آزمایش پستان از طرفی اثر بخشی زیادی درک از عقاید و نگرش افراد دارد [ ]. این با هدف آگاهی، نگرش و عملکرد زنان اردبیل در مورد خود آزمایش پستان انجام .	
[ ]. از طرفی اثر بخشی زیادی درک از عقاید و نگرش افراد دارد [ ]. این با هدف آگاهی، نگرش و عملکرد زنان اردبیل در مورد خود آزمایش پستان انجام .		آزمایش پستان از طرفی اثر بخشی زیادی درک از عقاید و نگرش افراد دارد [ ]. این با هدف آگاهی، نگرش و عملکرد زنان اردبیل در مورد خود آزمایش پستان انجام .	
[ ]. از طرفی اثر بخشی زیادی درک از عقاید و نگرش افراد دارد [ ]. این با هدف آگاهی، نگرش و عملکرد زنان اردبیل در مورد خود آزمایش پستان انجام .		آزمایش پستان از طرفی اثر بخشی زیادی درک از عقاید و نگرش افراد دارد [ ]. این با هدف آگاهی، نگرش و عملکرد زنان اردبیل در مورد خود آزمایش پستان انجام .	

ازدیده انتخاب . ابتدا شهر	-
مرکزی و	اردبیل
ازین مرکز بطور تصادفی انتخاب شده و	
عداد مساوی از هر مرکز خانواده و از هر خانواده	
نفرمورد بررسی قرار گرفت.	
در ابزار گردآوری داده	
بود (سوالات دموگرافیک آگاهی نگرش و	
عملکرد در زمینه خود آزمایی پستان)	
پرسشگران زن دوره دیده حضوری	
در پایان برای رتبه بندی از نظر سطح آگاهی	
سوالات آگاهی نمره داده شد و افراد با	
نمره شده رده آگاهی (امتیاز	
کمتر از ) (امتیاز ) و خوب (امتیاز بیش	
از ) در بررسی نحوه نگرش	
از سوال درزینه افراد نسبت خود آزمایی	
پستان و اهمیت آن در تشخیص زودرس سرطان پستان	
استفاده . در این مورد از افراد خواسته	
خود را در یک مقیاس درجه ای (یکرت) بیان	
بررسی عملکرد ها نیز در قالب ده سوال	
مشاهده در گردید و افراد با توجه	
سوالات عملکرد ضعیف (امتیاز مساوی و کمتر	
از ) (امتیاز ) و خوب (امتیاز مساوی و	
یا بیشتر از ) بندی روا و پایا	
را غضنفری و همکاران بررسی کرده و بازآزمایی	
را در زمینه نگرش % آگاهی % و	
عملکرد % گزارش کرده اند [ متغیرهای وابسته	
سرطان و خودآزمایی پستان، اعتقاد به	
پستان عملکرد در زمینه خودآزمایی پستان و متغیرهای	
خصوصیات فردی اجتماعی بود . اطلاعات	
نیز توسط آزمونهای آماری وکای دو	
مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.	
های پژوهش نشان داد در رابطه با سوال «	
سرطان پستان بیماری کشنده است » / %	
افراد نگرش داشتند. % از افراد تحت	
نشان داد میانگین زنان مورد	
/ ± / سال بود / % آنان و	
/ % آنها بیسواند بودند. / % زنان مورد بررسی	
سرطان پستان و / % آنان دارای	
بودند. % زنان تماس با فرد مبتلا به سرطان	
پستان و / % پستان را داشتند. از میان	
افراد مورد بررسی % آنها قبلاً اطلاعاتی در مورد	
پستان کرده بودند و مهمترین	
اطلاعات آنها وسائل ارتباط جمعی ( / % ) و گروه	
( / % ) بود. در پاسخ سوالات مربوط به	
آگاهی از سرطان و خودآزمایی پستان ها نشان	
داد % زنان سرطان پستان را می‌شناختند و را	
زنان از زمان شروع خود آزمایی آگاه نبودند.	
/ % ها از فواصل زمانی و / % از	
زمان انجام خود آزمایی اطلاع داشتند. در	
ارتباط با هدف اول پژوهش ( میزان آگاهی زنان	
مان داد که شهری از خود آزمایی پستان )	
/ % زنان مورد بررسی از آگاهی متوسط و فقط	
% از آگاهی خوب برخوردار بودند . در جدول	
شماره ( ) میزان آگاهی زنان پستان	
توسط گروه شده است. همانطوری مشاهده شود میزان آگاهی خوب در زنان	
( / % ) بیشتر از زنان بدون ( / % )	
وده و این اوت از نظر آماری دار بود	
( / < P). میزان آگاهی در زنان بیشتر از مجرد ( / % در مقابل / % ) و این تفاوت از نظر آماری دار بود ( / < P).	
ارتباط بین و آگاهی از خود آزمایی پستان از نظر آماری دار بود ( / < P).	
های پژوهش نشان داد در رابطه با سوال «	
سرطان پستان بیماری کشنده است » / %	
افراد نگرش داشتند. % از افراد تحت	

با وجود / % زنان مورد مطالعه ضرورت خود آزمایی پستان آگاه بودند تنها / % زنان خود آزمایی پستان را بطور و ماهانه و انجام / % و بدون رعایت دادند. % از زنان حداقل بکار معاینه پستان را انجام داده بودند و / % زنان از نوک انگشت وسط استفاده کردند. در ارتباط با هدف سوم پژوهش ( عملکرد زنان شهری در مورد خود آزمایی پستان) نشان داد / % عملکرد ضعیف و تنها / % عملکرد خوب داشتند و عملکرد های مورد بررسی و وضعیت آنها رابطه آماری دار وجود داشت ( $P < .$ ). (جدول شماره .).

جدول شماره . توزیع فراوانی و نسبی واحدهای مورد پژوهش و عملکرد	
مورد پژوهش	وضعیت
خوب	ضعیف
تعداد درصد	تعداد درصد
/	/
/	/
/	/
/	/

آمده نشان داد بین آگاهی و نگرش زنان با عملکرد آنان و نیز میزان تحصیلات با میزان آگاهی زنان رابطه دار آماری وجود داشت.

اگر چه سرطان پستان بعنوان تهدیدی جدی برای و یکی از علل مرگ در زنان اس % از زنان مورد بررسی قبلا درباره آن اطلاعاتی نموده اند و منبع عمده اطلاع آنها رسانه های گروهی بوده است. رغم بهداشتی آگاهی افراد در افزایش آگاهی افراد

اعتقاد به خود آزمایی پستان منظور شناخت زودرس سرطان پستان داشتند و بطور متوسط حدود / % افراد مورد مطالعه در رابطه با سوالات نگرش نداشتند. در ارتباط با هدف دوم پژوهش ( زنان شهری در مورد خود آزمایی پستان) ها نشان داد ک / % از زنان مورد بررسی دارای نگرش و تنها / % آنان دارای نگرش بودند.

جدول شماره . توزیع فراوانی و نسبی واحدهای مورد پژوهش

آگاهی	ضعیف	خوب	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	سابقه معاینه
دارد	/	/				
ندارد	/	/				
	/	/				

جدول شماره ( ) ارتباط بین آگاهی و نگرش را نشان دهد بر اساس این جدول / % زنان با آگاهی خوب دارای نگرش بودند و ارتباط آماری داری آگاهی و نگرش زنان وجود داشت ( $P < .$ ) .

جدول شماره . توزیع فراوانی و نسبی واحدهای مورد پژوهش

آگاهی	نگرش	میزان آگاهی و نگرش	منفی	جمع	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد
	/		/				
	/		/				
	/		/				
	/		/				

و دند و ای اوت از نظر آماری دار بود ( / < ). اما در مورد ارتباط بین نوع نگرش و نحوه عملکرد آنان رابطه آماری دار مشاهده .

تواند پا	بودن میزان آگاهی افراد از بیماری سرطان	اطلاع رسانی / % از نمونه‌های گروه
پستان	میزان آگاهی و نوع ش	موردن بررسی بودند. بررسی‌ها نشان داده اند که آموختش زنان است در خودآزمایی پستان دارد [ ].
زنان در مورد خودآزمایی پستان ارتباط آماری دار وجود داشت ( $P < <$ ). بررسی نحوه عملکرد زنان نشان داد که / % نمونه‌ها اصلاً خودآزمایی پستان را انجام دادند و فقط / % از نمونه BSE را بطور منظم و ماهانه انجام دادند.	نشان داد آگاهی زنان متأثر از سن آنها است نحوی گروههای جوانتر آگاهی داشتند و این تفاوت از نظر آماری دار بود ( $P < <$ ).	
افرادی خودآزمایی پستان‌ها را اصلاً انجام دادند آنرا عوامل از جمله اهمیت دانستن BSE فراموشی، نداشتن آگاهی از نحوه انجام و ترس از تشخیص بیماری‌های پستان ذکر کرده بودند و نتایج نشان داد که / % زنان دارای رد در این‌زمینه باشند و فقط / % آنان از عملکردخوبی برخوردار بودند. در بررسی کدھری (Choudhry) و همکاران بر روی زنان جنوب آسیه انجام گردید که % از نمونه BSE را ماهیانه انجام دادند [ ] در بررسی و همکاران روی زنان دانشکده علوم گناباد انجام دادند % ها تا بحال را انجام نداده و / % آنها عملکرد Fung (Fung) عملکرد ذوب داشته [ ]. در بررسی در روی زنان انجام گردید که % از BSE را ماهیانه و انجام دادند [ ].	(Mah) در کشور کانادا در مورد آگاهی زنان از عوامل خطر سرطان پستان انجام نشان داد که افزایش آگاهی زنان از BSE لازم ذکر است های بررسی فوق زنان بودند که در مقایسه روح ورد ( - سال) متفاوت از مجموع افرادی که سابقه معاینه پستان توسط گروه پزشکی داشتند میزان آگاهی / % آنها در سطح خوب بود از نظر عملکرد نیز / % آنها عملکرد خوبی داشتند و ارتباط آماری معنی داری بین عملکرد و سابقه معاینه پستان وجود داشت ( $P < <$ ).	
اما در مطالعه‌ای در امریکا انجام % زنان شیوه خودآزمایی را می‌شناختند و % آنها معاینه پستان را انجام می‌دادند [ ] بنابراین به نظر می‌رسد که شناخت و عملکرد زنان ما نسبت به خودآزمایی پستان بسیار کمتر از جوامع مذکور است. بعلاوه در این مطالعه تنها نیمی از افرادی که معاینه پستان را انجام می‌دادند اظهار کردند که این معاینه را بطور منظم انجام می‌دهند بنابراین داشتن آگاهی صرفاً در ارتباط مثبت با انجام معاینه پستان است و بر توالی انجام آن	از سطح خوب بود از نظر عملکرد نیز / % آنها عملکرد خوبی داشتند و ارتباط آماری معنی داری بین عملکرد و سابقه معاینه پستان وجود داشت ( $P < <$ ) (Yelland) داد زنانی که در گذشته توسط کادر پزشکی معاینه شده بودند این عملکردها به دفعات بیشتر و با دقت بهتری انجام می‌دهند [ ].	
بر اساس بطور با افزایش سواد زنان احتمال از سرطان و خودآزمایی پستان افزایش ولی روند این افزایش در سطوح سواد یکسان دیرستان این افزایش نسبتاً شدید است ولی از سطح دیرستان دیلم و بالاتر روند افزایش دهد. / % زنان دارای نگرش «سرطان BSE بودند. حدود / % با این پستان کشنه است» بودند که آن	بر اساس بطور با افزایش سواد زنان احتمال از سرطان و خودآزمایی پستان افزایش ولی روند این افزایش در سطوح سواد یکسان دیرستان این افزایش نسبتاً شدید است ولی از سطح دیرستان دیلم و بالاتر روند افزایش دهد. / % زنان دارای نگرش «سرطان BSE بودند. حدود / % با این پستان کشنه است» بودند که آن	

از زحمات خانم ها نوشین صادقی و رباب حسین پور  
در انجام این تحقیق

- ونکی زهره، کرمانشاهی سیما، نمایان مقصومه.  
نقش دختران دبیرستانی در آموزش روش خودآزمایی به زنان بمنظور پیشگیری از سرطان پستان، مجله بهداشت جهان، شماره دوم، صفحات

2-Rees CE, Bath PA. The information needs and source preferences of women with breast cancer and their family members: a review of the literature published between 1988 and 1998. *J Adv Nurs.* 2000 Apr; 31 (4): 833-41.

- عابدزاده مقصومه. عوامل مستعد کننده سرطان پستان، مجله ارمغان دانش، شماره دوم، صفحات

- کن استنبلي. سرطان پستان و سرطان دهانه زهدان، ترجمه لطف ... ضيائى، مجله بهداشت جهان، شماره اول، صفحات

5- Bastani B. Breast cancer knowledge, attitude and behaviors of women. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev.* 1994, 3(1):77-84.

- رادیان مکنت جی، بروکوبوتز راس اس، دونایف آ. اصول بیماری های زنان کیستنر، ترجمه پرام قاضی جهانی، چاپ دوم، تهران، نشر اشارات صفحات

7- Bryant H, Mah Z. Breast cancer screening attitudes and behaviors of rural and urban women. *Prev Med.* 1992 Jul; 21(4): 405-18.

8- Bantani R, Maxwell AE, Cartorari J, Rozeller- Baxter Y, Vernon S. Breast cancer knowledge, attitude and behaviors: a comparison of rural health and non- health workers: *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev.* 1994 Jun-Feb; 3(1): 77-84.

9- Mittra I. Breast screening: the case for physical examination without mammography. *Lancet.* 1994 Feb; 343(8893): 342-4.

10- Murray M, McMillan C. Health beliefs, locus of control, emotional control and

ندارد. نتایج نشان داد که بین عملکرد و وضعیت تاهل ارتباط آماری معنی دار وجود دارد که با نتایج (Patistea) همخوانی دارد [ ] .

افراد متاهل بعلت مسئولیت پذیری بیشتری که دارند خودآزمایی پستان را بیشتر انجام می دهند. سنجش روابط بین نگرش زنان با آگاهی و عملکرد آنان نشان داد که بین میزان آگاهی و نوع نگرش زنان در مورد خودآزمایی پستان ارتباط آماری معنی داری وجود داشت و بیشترین درصد ( / % ) آگاهی خوب مربوط به افرادی بود که نگرش مثبت داشتند. در مورد ارتباط بین نوع نگرش و آگاهی با عملکرد زنان رابطه آماری معنی دار مشاهده نشد.

شدن نگرش و آگاهی، عملکرد زنان بیبود نیافته بود. طباطبایی و همکاران در بررسی خود نشان دادند که با افزایش آگاهی، عملکرد زنان نیز بهتر شده بود [ ]. مطالعه ویکری (Vicri) نیز نشان داد که آموزش بهداشت و دانش بالا به تهایی نمی تواند منجر به افزایش پذیرش روشهای غربالگری سرطان پستان گردد و می بایست با استفاده از تحقیقات کیفی درباریم که چرا و چگونه افراد جامعه به پیشنهادات بهداشتی در زمینه معاینه پستان عمل نمی کنند [ ] .

(Julliana) می بایست عواملی را که در تصمیم گیری افراد نقش دارند شناخت و از این عوامل جهت تشویق زنان به استفاده از روشهای غربالگری سرطان پستان بهره جست [ ]. با توجه به آگاهی متوسط و عملکرد ضعیف زنان پیرامون خودآزمایی پستانها، های آموزشی جهت ارتقاء آگاهی و عملکرد زنان ضروری به نظر میر . یکی از محدودیت های این تحقیق جمع آوری داده ها از طریق پرسشنامه بود زیرا در این روش سوالات کنترل کننده باعث می شود که آگاهی و نگرش بیشتر از حد واقعی اعلام شود.

تشکر و قدردانی

- 17- Choudhry UK, Srivastava R, Fitch MI. Breast cancer detection practices of south Asian women: knowledge, attitudes and beliefs. *Oncol Nurs Forum.* 1998 Nov- Dec; 25(10): 1693-701.
- طباطبائی کاوه. حریم سادات، خادم نیره. بررسی آگاهی، تدرش و عملکرد زنان شاغل در دانشگاه علوم پزشکی گناباد پیرامون خودآزمایی پستان. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد. صفحات .
- 19- Fung SY. Factors associated with breast self examination behavior among Chinese women in Hong Kong. *Patient Edus Couns.* 1998 Mar; 33(3): 233-43.
- 20- Vicri V, Poskitt S, Slaninka SC. Enhancing breast cancer screening in the university setting. *Cancer Nurs.* 1997 Oct; 20(5): 323-29.
- 21-Patistea E, Chliaoutakis J, Daviri C, Tselika A. Breast self examination. Knowledge and behavior of Greek female health care professionals working in primary health care centers. *Cancer Nurs.* 1992 Dec; 15(6):415-21.
- 22- Julliana M, Newman B. Early detection techniques in breast cancer management. *Radiologic Technology.*1997 May;68: 309-324.
- women's cancer screening behavior. *Br J Clin Psychol.* 1993 Feb; 32(Pt 1): 87-100.
- 11- Sternberger C. Breast self- examination: how nurses can influence performance. *Medsurgi Nurs.* 1994 Oct; 3(5): 367-71.
- 12- Salazar MK. A study of self examination beliefs: implications for worksite education programs. *AAOHN J.* 1992 Sep; 40(9):429-37.
- غضنفری زهراء. عالمزاده بدرالسادات. نیکیان یدا... بررسی آگاهی، تدرش و عملکرد آموزگاران زن در ورد خود آزمایی پستان در شهر کرمان.
- دانشگاه علوم پزشکی کرمان، شماره دوم، صفحات .
- 14- Fisher T, Redman S, Bollen M. The role of general practitioners in the control of breast cancer. *Aust Fam Physician.* 1994 Sep; 23(9): 1733-37.
- 15- Mah Z, Bryant H. Age as a factor in breast cancer, knowledge, attitudes and screening behavior. *Cand Med Assoc J.* 1992 Jun; 146(12): 2167-74.
- 16- Yelland MJ, Rice DE , Ward AE , Bain C, Siskind V, Schofield F. A profile of Australian women practicing breast self examination. *Asia Pac J. Public Health.* 1991 May; 5(4): 307-12.